

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 780)

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Azerbaycan Doğal Gazının Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/902)

Not : Tasarı Başkanlıkça Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

1.8.2001

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-316/3684

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınza arzı Bakanlar Kurulunca 15.6.2001 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Azerbaycan Doğal Gazının Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GEREKÇE

"Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Azerbaycan Doğal Gazının Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin Anlaşma", ülkemizin doğal gaz ihtiyacının bir bölümünün Azerbaycan'dan karşılanması amacıyla imzalanmıştır.

Anlaşmayla taraflar Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin belirleyeceği alıcının, yılda 6,6 milyar metreküp kadar Azerbaycan doğal gazını, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti tarafından belirlenecek olan satıcıdan ithal etmesi, yıllar itibariyle alınacak doğal gaz miktarıyla, alım-satımın ticarî ve ekonomik koşullarının alıcı ve satıcı arasında yapılacak sözleşmeyle belirleneceğini kararlaştırmaktadır.

Anlaşmayla ayrıca, Azerbaycan doğal gazının ülkemiz üzerinden dünya pazarlarına satışı da düzenlenmektedir.

Türkiye, artan enerji ihtiyacını karşılamak ve enerji kaynaklarını çeşitlendirmek üzere güvenilir ve ekonomik alternatifler yaratmak, diğer taraftan, Hazar Havzası enerji kaynaklarını ülkemiz üzerinden dünya pazarlarına ulaştıran bir enerji terminali haline gelmek amacıyla çeşitli projeler geliştirmektedir.

Hükümetler düzeyinde bu Anlaşmanın imzalanmasının, projenin finansmanını kolaylaştırması beklenmektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

27.11.2001

Esas No. : 1/902

Karar No. : 51

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Azerbaycan Doğal Gazının Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 18 Ekim 2001 ve 22 Kasım 2001 tarihli Birleşimlerinde Dışışleri Bakanlığı temsilcileri ile BOTAS yetkililerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Anlaşma ile doğal gaz alım satımının ticarî ve ekonomik şartlarının alıcı ve satıcı arasında yapılacak Sözleşmeyle belirleneceği kararlaştırılmakta, ayrıca Azerbaycan doğal gazının ülkemiz üzerinden dünya pazarlarına satışı düzenlenmektedir.

Ülkemizin doğal gaz ihtiyacının bir kısmının Azerbaycan'dan karşılanması amacıyla imzalanan Anlaşmanın onaylanması Komisyonumuzca benimsenmiş ve Tasarı kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü	Üye
<i>Kâmrân İnan</i>	<i>Mehmet Kaya</i>	<i>M. Ali Bilici</i>
Van	Kahramanmaraş	Adana
Üye	Üye	Üye
<i>Saffet Arıkan Bedük</i>	<i>Eyyüp Sanay</i>	<i>Hikmet Uluğbay</i>
Ankara	Ankara	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Ş. Bülent Yahnici</i>	<i>Nesrin Ünal</i>	<i>Servet Sazak</i>
Ankara	Antalya	Eskişehir
Üye	Üye	Üye
<i>Ayfer Yılmaz</i>	<i>A. Ahat Andıcan</i>	<i>Hüseyin Kansu</i>
İçel	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Yumakoğulları</i>	<i>Cevdet Akçalı</i>	<i>Ahmet Zamantılı</i>
İstanbul	Kütahya	Tekirdağ
	Üye	
	<i>Mehmet Yaşar Ünal</i>	
	Uşak	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AZER- BAYCAN CUMHURİYETİ ARASINDA AZERBAJYAN DOĞAL GAZININ TÜR- KİYE CUMHURİYETİNE SEVKİYATINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLAN- MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - 12 Mart 2001 tarihinde An-
kara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile
Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Azerbaycan
Doğal Gazının Türkiye Cumhuriyetine Sev-
kiyatına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uy-
gun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde
yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini
Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN

KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AZER- BAYCAN CUMHURİYETİ ARASINDA AZERBAJYAN DOĞAL GAZININ TÜR- KİYE CUMHURİYETİNE SEVKİYATINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLAN- MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nei maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Devlet Bahçeli Başbakan V.

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

K. Derviş

Devlet Bakanı V.

F. Ünlü

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökçalp

En. ve Tab. Kay. Bakanı

Z. Çakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

F. Bal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı V.

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Milli Savunma Bakanı

S. Çakmakoğlu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Y. Okuyan

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Dr. Y. Karakoyunlu

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

E. S. Gaydah

Devlet Bakanı

R. Önal

İçişleri Bakanı

R. K. Yücelen

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Öksüz

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tarrıkculu

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. AYTEKİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA
Ahmet Necdet Sezer

AZERBAIJAN CUMHURİYETİ
ADINA
Heydar Aliyev

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE AZERBAIJAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
AZERBAIJAN DOĞAL GAZININ TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE
SEVKİYATINA İLİŞKİN ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti (bundan sonra tek olarak "Taraf" veya beraber olarak "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır);

Taraf oldukları, bu Anlaşmanın konusu ile bağlantılı çeşitli uluslararası ticaret ve yatırım anlaşmalarında yer alan esaslar doğrultusunda;

Azerbaycan Cumhuriyeti enerji sektöründe geliştirilecek projelerin, bölge ülkelerinin ekonomik refahının artmasına da katkıda bulunacağını ve iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik alandaki ilişkilerin güçlendirilmesini sağlayacağını gözetilerek;

Azerbaycan Cumhuriyeti'nin ve bölgedeki diğer ülkelerin petrol ve doğal gaz kaynaklarının aranması, geliştirilmesi ve üretimi ve bu kaynakların Doğu-Batı koridoru üzerinden taşınması doğrultusundaki desteklerini ifade ederek;

Azerbaycan Cumhuriyeti'nin iç tüketime, Gürcistan'a ve Türkiye Cumhuriyeti'ne ihracına yönelik olarak doğal gaz kaynaklarını geliştirmek istediğini beyan ederek;

Türkiye Cumhuriyeti'nin, hızla artan doğal gaz talebini zamanında ve her iki Taraf için uygun şartlar altında karşılayabilmek için, doğal gaz arz kaynaklarını çeşitlendirme isteğinde olduğunu dikkate alarak;

Azerbaycan Cumhuriyeti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne doğal gaz taşınması için bir Doğal Gaz İletim Sistemi oluşturulması çalışmalarının Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Boru Hatı Projesi ile birlikte eş zamanlı olarak sürdürülmesinin teknik ve ekonomik yararlarını tasdik ederek, bahse konu her iki projenin gerçekleştirilmesi yönünde kendi yetkileri dahilinde çaba göstermeye ve gerekli tüm çalışmaları yapmaya kararlı olarak;

aşağıdaki konularda mutabakata varmışlardır.

MADDE 1

Azerbaycan Cumhuriyeti yılda 6,6 milyar metreküp kadar Azerbaycan doğal gazını Türkiye Cumhuriyeti'ne teslim etmekle, Türkiye Cumhuriyeti ise anılan gazı satın almakla yükümlüdür. Doğal gaza ait mülkiyet ve zilyedlik hakları, Türkiye-Gürcistan sınırında Türkiye Cumhuriyeti'ne geçer.

Türkiye Cumhuriyetine yıllar itibariyle verilecek Azerbaycan doğal gaz miktarı, teslimatın teknik, ticari ve idari koşulları, Teslimat Noktası ile diğer ilgili şart ve koşullar, uygun haklara sahip olan ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümetinin Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine yazılı olarak satma hakkına sahip (Satıcı) olduğunu bildireceği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümetine yazılı olarak satın alma hakkına sahip (Alıcı) olduğunu bildireceği alım kuruluşu ve satım kuruluşu arasında bu Anlaşma ile aynı tarihte sonuçlandırılan Doğal Gaz Alım-Satım Sözleşmesinde belirlenecektir. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Alıcının bu Alım-Satım Sözleşmesi tahtındaki çalışmalarını garanti eder ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti de, Satıcının bu Alım-Satım Sözleşmesi tahtındaki çalışmalarını garanti eder.

MADDE 2

18 Kasım 1999 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti, Gürcistan ve Türkmenistan arasında imzalanan Hazar Geçişli Boru Hattının Uygulama İlkeleri Hakkındaki Hükümet-

lerarasi Deklarasyon uyarınca, Türkmenistan Hükümetinin ve Hazar Geçişli Doğal Gaz Boru Hattı Projesi sponsor şirketlerinin, Hazar Geçişli Doğal Gaz Boru Hattı projesini gerçekleştirmeye karar vermeleri durumunda, Taraflar, Hazar Geçişli Doğal Gaz Boru Hattı Projesinin gerçekleştirilmesine yardımcı olmak amacıyla, kendi yetkilileri çerçevesinde çaba gösterecekler ve gerekli tüm çalışmaları yapacaklardır.

MADDE 3

Azerbaycan Tarafının yetkilendirdiği Satıcı, Azerbaycan Cumhuriyeti'nden Türkiye-Gürcistan sınırına kadarki boru hattının finansmanı, inşası ve işletimi konusunda sorumluluğu üstlenmektedir; Türk Tarafının yetkilendirdiği Alıcı ise, hattın Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kalan kısmının finansmanı, inşası ve işletimi konusunda sorumluluğu üstlenmektedir.

Taraflar, geçerli olan mevzuat, uluslararası anlaşmalar ve işbu Anlaşma çerçevesinde boru hattının inşası ve işletimi için gerekli yasal ve idari düzenlemeleri yaparak birbirlerine yardımcı olacak ve işbirliği yapacaklardır.

MADDE 4

Azerbaycan Cumhuriyeti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne bu Anlaşma kapsamında teslim edilecek doğal gaz miktarının Türkiye Cumhuriyeti'nin ihtiyacını aşması durumunda söz konusu artan miktar üçüncü ülkelere Türkiye Cumhuriyeti tarafından ihraç edilebilir.

Bu Anlaşmada belirlenecek miktarı aşan doğal gaz, Alıcı ve Satıcının mutabakatı ile, Satıcı tarafından, Satıcının adına Alıcı tarafından veya ortak olarak üçüncü ülkelere ihraç edilebilir.

MADDE 5

İşbu Anlaşma hükümlerinin yorumlanması ve uygulanmasına ilişkin uyumsuzluklar, öncelikle Taraflarca diplomatik kanallardan çözümlenmeye çalışılacaktır. Diplomatik çabaların durumuna bakılmaksızın Taraflardan biri, kendi takdirine binaen bir uyumsuzluğun çözümlenmemiş olduğuna kanaat getirirse, bu Taraf, diğer Tarafa göndereceği yazılı bir bildirimle konuyu nihai ve bağlayıcı çözümü için özel tahkime götürebilecektir. Bu özel hakem heyeti; Enerji Şartı Anlaşması'nın, uyumsuzlukların çözümüne ilişkin hükümler içeren 27(3) Maddesi hükümlerinin, bu Anlaşmaya uyarlanması ile kurulacak ve çalışacaktır.

MADDE 6

İşbu Anlaşma, Tarafların, Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli ulusal prosedürün tamamlandığını birbirlerine diplomatik kanallardan bildirdikleri tarihte yürürlüğe girecek ve işbu Anlaşma çerçevesinde Taraflarca yetkilendirilecek kuruluşlar arasında imzalanacak Doğal Gaz Alım Satım Sözleşmesinin yürürlükten çıktığı tarihe kadar yürürlükte kalacaktır.

MADDE 7

Bu Anlaşma, konusu ile bağlantılı olarak Taraflar arasında önceden akdedilen, tüm protokol, mutabakat muhtırası, bildiri, anlaşma veya anlaşmaların işbu Anlaşma ile çelişen hükümlerinin yerlerini alır ve onları geçersiz kılar.

12 Mart 2001 tarihinde Ankara, Türkiye'de İngilizce olarak iki (2) asıl nüsha halinde imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

A. Cumhuriyet Ersümer

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

A. Şarifov

Başbakan Yardımcısı